

tekst Inez van der Spek, foto's Hans Dijkstra en Marjon Gemmeke

Waarnemingen vertalen in kleur

Stel, je laat je in je schilderwerk al jaren inspireren door de bossen, de hei en de heuvels van de Veluwe. En dan begint het te kriebelen: de heuvels moeten hoger, de bossen ruiger, de beken woester. Sophie Bekkering besloot meer dan tien jaar terug de Zwitserse Alpen weer op te zoeken waar ze als kind met haar ouders had gewandeld. Sindsdien verlaat ze geregeld haar atelier in Arnhem om (in) de bergen te schilderen. Maar tijdens de pandemie herontdekte ze ook de Arnhemse parken.

De eerste keer dat ik de schilderijen van Sophie Bekkering zag, wist ik niet goed wat ik ervan moest denken. Die vreemde, felle kleuren, hoort dat bij de natuur? Zet ze de natuur hiermee niet te veel naar haar hand? Inmiddels ben ik helemaal om. Natuurlijk zet ze de natuur naar haar hand: ze maakt een eigen landschap, schept een eigen wereld. Het gaat over kunst tenslotte, over verf, over verbeeldingskracht. En daarbij horen voor haar geen naturalistische kleuren en beelden, maar expressieve kleuren en losse vormen. 'Ik wil overdrijven, niet alleen maar fluisteren, mijn waarnemingen vertalen in kleur.' Dat probeert ze ook bij haar cursisten los te maken: 'In het begin zijn ze er vaak op gericht om het te laten "lijken", uit onzekerheid. Ook prima, hoor, maar ik wil hen stimuleren om kleur meer als taal te hanteren.' Het landschap dat haar tegenwoordig het meest inspireert zijn de Zwitserse Alpen. 'Wanneer je van beneden naar boven gaat, kom je alle seizoenen tegen. Op een gegeven moment kom je boven de boomgrens, waar de sneeuw is. Dat is een overweldigende

ervaring. Je bent als mens heel klein. Een geruststellende gedachte.' Het werk dat ze maakt op grond van haar beleving en haar waarneming van dat landschap zijn geen rustige schilderijen. Er is veel te zien, veel

beweging en energie, de elementen die zich samenvoegen. Rotsen, bomen, water, ijs. Ze wil geen verhaal vertellen met de schilderijen, maar een biotoop creëren, een wereld voelbaar maken met behulp van de streek van het penseel, de huid van de verf. Het zijn ruimtelijke doeken: je lijkt er zo in te kunnen stappen.

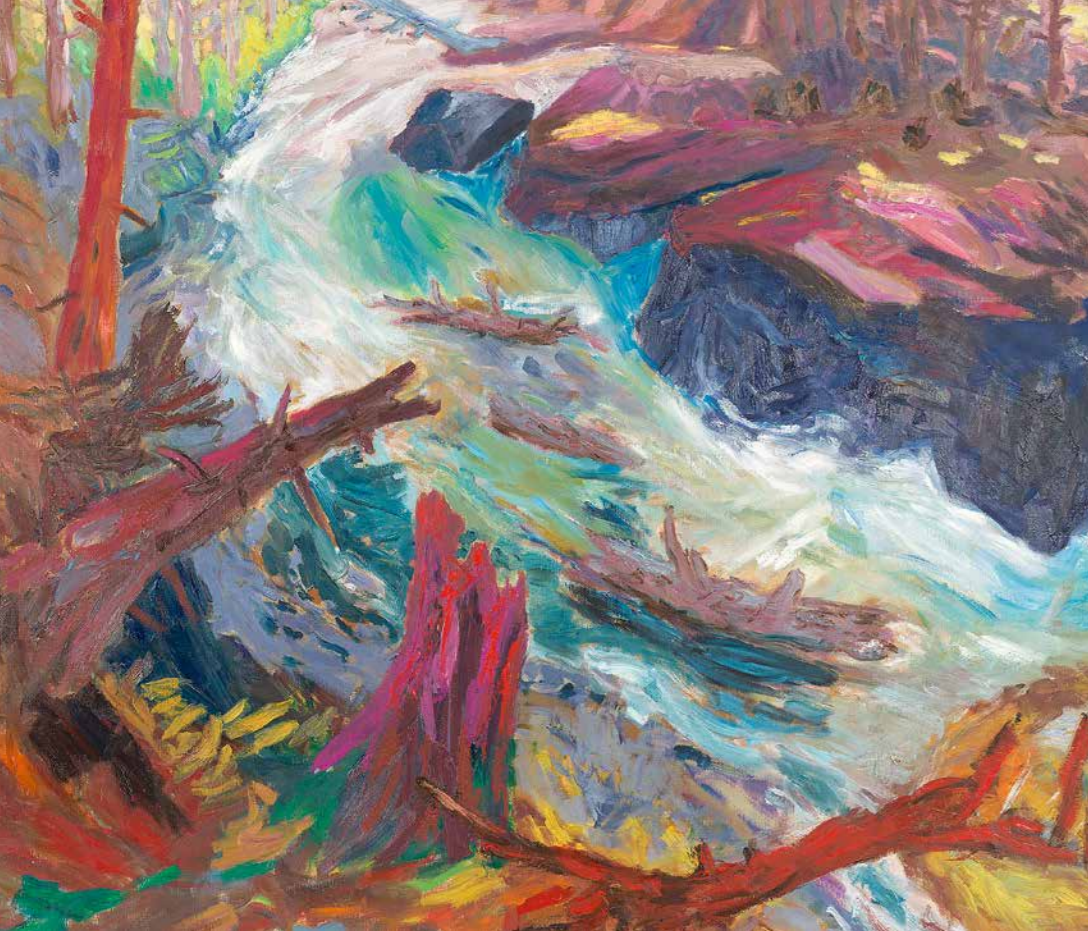
Bouwsels

Sinds een tijdje maakt Sophie ook keramiek, kleine geglazuurde bouwsels met rotsen en bomen. 'Ik ben eigenlijk mijn schilderijen aan het nakleien.' Grappig genoeg lijkt in deze composities opnieuw een oude liefde terug te komen. Eerst studeerde ze, in de jaren tachtig, architectonische vormgeving aan de Arnhemse kunstacademie. Schilderen en tekenen had ze nog niet ontdekt, ze was thuis altijd bezig met boetseren en met ruimtelijke

Bosvijver (Park Zijpendaal).

Met haar keramiek kleit Sophie Bekkering in wezen haar schilderijen na.

Wildernis.

'De wereld voelbaar maken met behulp van de streek van het penseel, de huid van de verf'

bouwsels maken. Daarom koos ze voor deze richting. 'Het was nogal conceptueel, maar dat ontwerpen lag mij niet zo: ik wilde maken. Ja, met maquettes ging ik helemaal los, maar dat was ook weer niet de bedoeling.' Niet dat ze het architectonische niet interessant vond. 'Ik was dol op *Jardin d'émail* in de beeldentuin van het Kröller-Müller Museum. Je eigen landschap maken!' Achteraf gezien zou ze graag de moed hebben gehad om eerder de overstap naar de vrije kunsten te maken. Ze had blijkbaar meer tijd nodig om tot ontplooiing te komen. Ze studeerde af met schilderijen waarop de natuur het uitgangspunt vormde. Als een soort geoloog gaf ze vorm aan sporen van processen in stenen en rotsen. De vormgeving was licht abstract, maar het kleurgebruik was nog naturalistisch. Na de kunstacademie wilde ze meer kijkervaring opdoen. Buiten! Ze is de bossen en de parken ingetrokken om daar te schilderen. En inmiddels is ze de bomen nagereisd tot de boomgrens, zoals ze het graag formuleert.

Alpengletsjers

Het gebied in Zwitserland waar Sophie Bekkering regelmatig komt om te schilderen en workshops te geven, is mij niet onbekend.

In het voormalige kurhaus Val Sinestra uit 1900 komen veel Nederlandse vakantiegangers en ik was er zo'n vijftien jaar geleden ook met mijn gezin. Het ligt op 1500 meter hoogte in het Unterengadin, een diep bergdal in het oosten van Zwitserland. Langs het kurhaus dendert de bergrivier La Brancla naar beneden. Het is er schitterend. Het grote doek *Wildernis* (2022) roept de woeste stroom onder mijn slaapkamer meteen weer op. Maar ook herinner ik me de tocht naar een gletsjer, waar de gids liet zien hoeveel meter die zich ieder jaar terugtrekt als gevolg van de klimaatopwarming. Ik vertel Sophie hoe geschokt ik was. 'De afname is alweer honderden meters verder', knikt ze. 'Gidsen moeten andere routes nemen, omdat de oude te gevaarlijk zijn geworden. Het is fijn dat de mens zich gerelativeerd weet door de grootsheid van de bergen en de natuur, maar de invloed van mensen is aan de andere kant behoorlijk heftig. De natuur raakt steeds meer in de klem. Dat kan me terneerslaan en boos maken.' Ze besloot een schilderij te maken van de grauwe, doodse dalen die overblijven (*Gletsjerbekken*, 2022). Van tevoren bedenkt ze altijd welke kleuren ze wil gebruiken en tot haar eigen verrassing kwam ze uit bij roze! 'Gaandeweg ontdek ik wat het effect van de

Arcadisch landschap.

kleurkeuze is, ik ben er niet op uit. Ja, er is iets dramatisch aan de hand, maar wacht even: er gaat ook iets nieuws ontstaan, door het terugtrekken van het ijs ontstaat een nieuwe biotoop. De natuur neemt het weer over. Het roze doet denken aan een wond, maar heeft ook de associatie met een nieuw huidje. Dat vind je altijd wel in mijn schilderijen: een soort hoop. In de Alpen zie je die enorme rotsen en dan gaat er heel dapper altijd weer een dennetje groeien. Dat kan me erg ontroeren.'

Arcadisch met knipoog

In titels van schilderijen of in begeleidende teksten heeft ze het soms over Arcadië, oftewel een idyllisch of utopisch landschap. Hoe zie je dat? vraag ik. Het is een beetje met een knipoog bedoeld, zegt ze. Haar schilderijen laveren tussen het arcadische en het woeste, tussen het troostende en het bedreigende van de natuur. Smeltende gletsjers maken rotsen los, je hoort hun gerommel. Ze heeft meegemaakt dat een rotsblok net achter haar partner neerviel! Maar nog steeds voelt ze zich erg senang in die alpiene omgeving en geniet ze intens van de lucht, de ruimte, de geuren, de stilte. Waarom schildert ze nooit mensen in die

Gletsjerbekken.

omgeving, wordt haar wel eens gevraagd. Maar nee, met een mens erin wordt het landschap een decor voor de mens. Dan heb je een schaal en ga je je vereenzelvigen met dat mensje. 'Ik wil dat je als toeschouwer vrij bent om de ruimte te interpreteren.'

En plein air

De lockdowns in 2020 en 2021 tijdens de coronapandemie deden haar de parken en landgoederen in en rondom Arnhem herontdekken. Zijpendaal, Sonsbeek, Klarenbeek, Warnsborn, Beekhuizen. De omstandigheden deprimeerden haar, met name de onverschilligheid waarmee door overheid en samenleving naar de betekenis van kunst en cultuur werd gekeken. Om haar veerkracht terug te vinden ging ze buiten schilderen, samen met collega-schilderes Sabina Wörner. Hun project *Vier ogen – En plein air* mondde uit in een expositie met catalogus en een korte film van Feike Santbergen. Naast elkaar zittend volgden ze ieder een eigen blikrichting om het landschap te schilderen. Veel van haar werk maakt Sophie in haar atelier, op grond van schetsen en alle beelden die ze in haar geheugen heeft opgeslagen. Het werken en plein air, ter plekke buiten schilderen, heeft een eigen dynamiek. Het gaat sneller, intuïtiever, het doek is kleiner. 'Ik zocht naar het wilde van de Alpen in dit gebied rondom Arnhem. Deze parken zijn helemaal aangelegd, het is echt cultuurlandschap; eerst luthof, vervolgens jachtgebied en uiteindelijk stadspark. Maar in de loop der tijden wordt het landschap toch overgenomen door de natuur. Het groeit, gaat zijn eigen gang. Dat wilde ik vormgeven.'